

Euroopa Liidu ja Ukraina ning Euroopa Liidu ja Moldova assotsieerimislepingu kohandamine kaubandussuhete uuendamiseks

Otsuse ettepanek koordinatsioonikogule

Kujundada seisukoht

Kaasvastutaja sisendi tähtpäev 12.09.2025

KOKi esitamise tähtpäev 17.09.2025

VV esitamise tähtpäev 25.09.2025 (*või kui algatus tuleb nõukogus otsustamisele varem, siis enne otsuse vastuvõtmist nõukogus või ELi liikmesriikide esindajate kohtumisel*)

Peavastutaja: Välisministeerium

Kaasvastutaja: Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, Regionaal- ja Põllumajandusministeerium, Rahandusministeerium

Seisukoha valitsusse toomise alus ja põhjendus

Algatuse vastuvõtmisega kaasneks oluline majanduslik või sotsiaalne mõju (RKKTs § 152¹ lg 1 p 2);

Seisukoha võtmist peab oluliseks peaminister või minister (VVS § 20¹ lg 2);

Sisukokkuvõte

29. juunil teatas Euroopa Komisjon, et on viinud lõpule läbirääkimised Ukrainaga ELi ja Ukraina põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduspiirkonna läbivaatamise üle. Assotsieerimislepingu kaubanduse liberaliseerimise sätete läbivaatamise põhimõtteline kokkulepe tähistab uut etappi pikaajalise, prognoositava ja vastastikuse raamistiku loomisel Ukraina ühinemisprotsessi laiemas kontekstis. 24. juulil teatas komisjon, et kokkuleppele vabakaubanduspiirkonna ülevaatamise ja uuendamise osas on jõutud ka Moldovbaga. Õiguslikud ettepanekud mõlema puhul esitas komisjon 28. juulil.

Ajakohastatud leping **Ukrainaga** on üles ehitatud kolmele põhisambale:

- **Võrdsed võimalused:** uus turulepääs sõltub Ukraina järkjärgulisest vastavusse viimisest asjakohaste ELi tootmisstandarditega, nagu loomade heaolu, pestitsiidide ja veterinaarravimite kasutamine. Ukrainalt oodatakse igal aastal aruande esitamist selles valdkonnas tehtud edusammude kohta. See

lähenemisviis on kooskõlas Ukraina ELiga ühinemise protsessi ja ELi õigustiku vastuvõtmise loogikaga.

- **Tugev kaitseklausel:** mõlemal poolel on võimalus aktiveerida kaitsemehhanism, mis võimaldab võtta asjakohaseid meetmeid olukordades, kus import võib avaldada kahjulikku mõju kummalegi poolele. ELi puhul saab võimalikku häiret hinnata ühe või mitme liikmesriigi tasandil.
- **Suurenenud kaubavood:** muudetud lepinguga luuakse tasakaal Ukraina ja ELi vahelise kaubanduse toetamise vahel ning võetakse täielikult arvesse teatavate ELi põllumajandussektorite ja sidusrühmade tundlikke küsimusi. Läbirääkimistel põhinev turulepääs on erinev: kõige tundlikumate toodete puhul, nagu suhkur, linnuliha, munad, nisu, mais ja mesi, on kasv võrreldes algse põhjaliku ja laiaulatusliku vabakaubanduslepinguga vaid tagasihoidlik; muude toodete puhul on tehtud täiustusi, et tuua kasu mõlemale poolele, tuginedes meie üksteist täiendavatele turgudele; ning lõpuks lepiti kokku teatavate mittetundlike toodete täielik liberaliseerimine.

Mõlemad pooled on kokku leppinud ka meetmete uurimises, et aidata Ukraina eksportijatel jõuda oma traditsioonilistele turgudele kolmes riigis. Lisaks on EL ja Ukraina leppinud kokku vaadata olukord läbi seoses oma edusammudega majandusintegratsioonis ja ühinemisväljavaadetega.

Moldovaga on EL kokku leppinud veel liberaliseerimata Moldova põllumajandustoodete ekspordi paremas ligipääsus ELi turule:

- Ploomid, lauaviinamarjad, õunad ja kirsid: Tollikvoote suurendatakse, et need vastaksid viimaste aastate kaubamahtudele ja Moldova lõimumisele ELi majandusega. See võimaldab suuremat eksporti ning tagab, et Moldova eksportijad saavad jätkata vähemalt samade koguste eksporti nagu seni autonoomsete kaubandusmeetmete (ATMide) alusel.
- Viinamarjamahl, tomatid ja küüslauk: Nende toodete import ELi toimub tollimaksumabalt (välja arvatud tomatite puhul sisenemishinna süsteemi spetsiifiline element).

Moldova on nõustunud parandama juurdepääsu teatud ELi põllumajandustoodetele:

- Suurendatakse sealih- ja linnulihakvoote.
- Uued tollikvoodid avatakse külmutatud konditustatud liha, piima ja või jaoks.

Moldova toodete parem turulepääs sõltub Moldova järk-järgulisest vastavusse viimisest ELi tootmisstandarditega, näiteks pestitsiidide kasutuse osas. See lähenemine on kooskõlas Moldova ELiga ühinemise protsessi ja ELi acquis ülevõtmise loogikaga.

Kas EL algatus reguleerib karistusi või haldustrahve? Ei

Kas nähakse ette uue asutuse loomine (järelevalvelised või muud asutused)? Ei

Kas lahenduse rakendamine vajab IT-arendusi? Ei

Eesmärgid

1. Luua Ukraina ja Moldovaga raamistik pikaajaliseks majanduskindluseks ja stabiilseteks kaubandussuheteks
2. Lõimida Ukraina ja Moldova paremini ELiga nende liitumisperspektiivi valguses
3. Võtta arvesse ka ELi liikmesriikide ja põllumajandustootjate tõstatatud teatavate põllumajandussektorite tundlikkust

Mõju ja sihtrühm

Ettevõtlus

Põllu-, metsa- ja kalamajandus ning toiduainetööstus

Kaasamine

Kaasata võimalusel ettevõtjad, sh põllumajandussektor.